

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (4)

2025-06-16

JURFAK 2025/23

Justitiedepartementet

**Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa
anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt
(SOU 2025:31)
(Ju2025/00838)**

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Sammanfattningsvis avstyrker Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet förslaget om att utmönstra möjligheten till permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper.

Allmänna synpunkter

De förslag som lämnas i SOU 2025:31 (ett delbetänkande av Miniminivåutredningen) består i korthet av följande: det ska vara möjligt att avvisa en asylansökan i samtliga de situationer som medges i asylprocedurförordningen; Migrationsverket ska kunna förklara en ansökan uppenbart ogrundad i alla de situationer som asylprocedurförordningen medger; rätten till rättslig rådgivning, rättsligt bistånd och biträde ska begränsas jämfört med vad som är fallet idag; möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd ska utmönstras för s.k. asylrelaterade uppehållstillstånd och en parallell ordning (med den nuvarande) ska skapas för personer som vill söka svenskt medborgarskap men som i och med förslaget i delbetänkandet kommer att uteslutas från möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd. Permanent uppehållstillstånd är idag, som huvudregel, en förutsättning för att kunna förvärva svenskt medborgarskap efter anmälan eller naturalisation.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har valt att i huvudsak rikta in sitt yttrande på förslaget om utmönstring av permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper.

Inledningvis kan följande konstateras. Förslagen i SOU 2025:31 har sin grund i Tidöavtalets reformagenda gällande området migration. Ett av målen med denna agenda är att "Sverige ska inte i något avseende vara mer generöst i synen på asyl än vad som följer som förpliktelser enligt

EU-rätt eller andra juridiskt bindande internationella traktat” (Tidöavtalet, s. 29). I betänkande SOU 2025:31 avspeglas detta mål i att utredningen anger som utgångspunkt för sitt uppdrag att Sverige inte på något sätt ska ha ett regelverk som går längre än vad EU-rätten kräver (s. 54-55). Det kan noteras att utredningen vidare inte har haft som uppdrag att utreda *om* permanenta uppehållstillstånd ska utmönstras för personer som beviljats uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov, vidarebosättning (s.k. kvotflyktingar), synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter, vissa verkställighetshinder, s.k. spårbyte eller som varaktigt bosatta, liksom anhöriga till dessa personer, utan *hur* detta ska gå till (s. 13).

Detta sätt att formulera utredningsdirektiv ger inte utredningen utrymme att analysera i vilken mån det ovan nämnda utgör en lämplig åtgärd eller om det finns alternativa lösningar. Konsekvenserna av förslagen kommenteras förvisso i delbetänkandets kapitel 11. Uppdragets snäva ram medger dock inte samma genomlysning som mer öppet formulerade utredningsdirektiv har potential att generera. Detta sätt att formulera utredningsdirektiv som instruktioner om vad som *ska* föreslås, snarare än att utreda om en specifik reform är lämplig och hur den *i sådant fall* skulle kunna genomföras, tycks idag vara mer eller mindre genomgående på migrationsområdet (se t.ex. kommittédirektiv 2024:68, 2023:158, 2022:79). Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet vill med detta påpekande uppmärksamma riskerna med denna typ av hårt styrda utredningar som bland annat kan innebära en begränsning av vilka parametrar som analyseras och vilka slutsatser som kan dras. I förlängningen kan detta leda till en lagstiftning av sämre kvalitet med oförutsedda, eller i alla fall otillräckligt belysta, konsekvenser.

Särskilt om utmönstring av möjligheten till permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper

Förslaget om utmönstring av möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd för s.k. asylrelaterade uppehållstillstånd innebär en ordning med enbart tidsbegränsade uppehållstillstånd för de personer som berörs. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan förlängas så länge grunden för uppehållstillståndet (skyddsbehov, synnerligen ömmande omständigheter m.m.) fortsatt föreligger. Som framhålls i delbetänkandet finns det enligt vare sig internationell rätt eller EU-rätt någon uttalad förpliktelse att bevilja människor med skyddsbehov, eller andra personkategorier, permanenta uppehållstillstånd. Samtidigt är det sedan länge vedertaget att långsiktigt hållbara lösningar (”durable solutions”) ska eftersträvas för flyktingar och andra skyddsbehövande – detta fastslogs så sent som 2024 både i en slutsats från UNHCR:s exekutivkommitté, i vilken Sverige ingår (*UNHCR Executive Committee Conclusion No. 117 (LXXV) on durable solutions and complementary pathways* (2024)), och i EU:s nya vidarebosättningsförordning.

Långsiktiga lösningar är särskilt viktiga för de allra mest utsatta personerna på flykt, personer som ofta kan komma ifråga för vidarebosättning (kvotflyktingar). Det handlar om möjligheten att kunna bygga upp ett nytt liv i destinationslandet och känna sig trygg, något som är särskilt viktigt inte minst för barn.

Det är svårt att se hur att ta bort möjligheten till permanenta uppehållstillstånd, utan att samtidigt förlänga giltighetstiden för tidsbegränsade uppehållstillstånd t.ex. efter två på varandra följande uppehållstillståndsperioder (vilket inte är något som föreslås av utredningen) kan utgöra en långsiktig lösning vare sig för individen, vars hälsa (se avsnitt 11.3.5. i delbetänkandet) respektive integrationsmöjligheter riskerar att påverkas negativt, eller för den svenska staten, då det ökande antalet förlängningsansökningar sannolikt kommer att utgöra en betydande arbetsbörda för Migrationsverket. Om kraven på medborgarskap dessutom skärps eller blir svårare att uppfylla (se förslagen i SOU 2025:1) kan konsekvensen bli att personer vistas i Sverige i årtal med tillfälliga uppehållstillstånd som ständigt ska omprövas.

Frågan om hållbara lösningar diskuteras förvisso i delbetänkandet i relation till kvotflyktingar och vidarebosättningsförordningen (avsnitt 8.5.2) men argumentet att ”en ordning med endast tidsbegränsade uppehållstillstånd kan utgöra en [...] varaktig lösning följer enligt utredningen av det faktum att det inte finns några bestämmelser i förordningen som kräver att medlemsstaterna i någon situation ska bevilja den enskilde ett permanent uppehållstillstånd” (s. 168) framstår inte om särskilt övertygande då det förstnämnda inte logiskt följer av det sistnämnda i detta sammanhang.

Två ytterligare reflektioner ska här göras. För det första kan noteras att utredningen inte i någon större utsträckning tycks mer än ytligt ha beaktat vare sig ett barnperspektiv, ett barnrättsperspektiv, eller FN:s barnkonvention. I delbetänkandet konstateras att barns psykiska hälsa kan påverkas negativt av att det inte finns en möjlighet att beviljas permanent uppehållstillstånd även efter lång tids vistelse i Sverige (s. 254) samt att förslagen i utredningen ”innebär vissa generella försämringar ur ett barnrättsperspektiv” (s. 252). Samtidigt framhålls i konsekvensanalysen att en intresseavvägning mellan olika intressen, inklusive statens intresse av en reglerad invandring ska göras, och att barnets bästa bara är ett intresse bland andra som ska beaktas. Det konstateras sedan att den generella försämringen emellertid inte innebär att förslagen i utredningen strider mot barnkonventionen (s. 252). Denna slutsats motiveras inte närmare och inte heller framgår det i vilken mån en bedömning av proportionaliteten i de åtgärder som vidtas har utvärderats i relation till syftet (se vidare diskussionen i delbetänkandet på s. 184-186).

UPPSALA
UNIVERSITET

2025-06-16

JURFAK 2025/23

För det andra kan noteras att förslagen om att utmönstra möjligheten till permanenta uppehållstillstånd inte gäller alla grupper av utlänningar, utan enbart personer med ”asylrelaterade uppehållstillstånd”. För vissa andra grupper kommer möjligheten att erhålla permanent uppehållstillstånd finnas kvar (se s. 166). På detta sätt differentieras mellan olika grupper av utlänningar på så sätt att stabiliteten i deras rättsliga status i Sverige skiljer sig åt beroende på grunden för deras uppehållstillstånd. Med andra ord, personer som har ”asylrelaterade uppehållstillstånd” försätts i en sämre situation, med mindre trygghet och mer osäkra framtidsutsikter, än andra utlänningar som är bosatta i Sverige. Även här finns frågetecken kring rimligheten i en sådan ordning, liksom dess effekter för såväl enskilda individer som integrationen i ett samhällsperspektiv.

Mot bakgrund av de ovan beskrivna skälen avstyrker Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet utredningens förslag om utmönstrande av permanenta uppehållstillstånd för vissa grupper.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av professor Rebecca Thorburn. Yttrandet har på delegation avgivits av fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer